

stammen. Een korte behandeling van deze theorieën had mijns inziens een referentiekader voor de lezer kunnen scheppen waardoor deze wetgevende en jurisprudentiële keuzes – die nu eenmaal ook historische en theoretische achtergrond hebben – beter had kunnen plaatsnemen. Temeer omdat de auteur in zijn slotbeschouwingen pleit voor een – gehele of gedeeltelijke – herziening van het algemene deel om de diverse onderdelen ervan zoveel mogelijk in onderlinge samenhang te brengen. Het stelselmatige van het algemene deel is inderdaad door opeenvolgende wijzigingen en aanpassingen wat verloren gegaan. Dit juist omdat deze wijzigingen telkens op andere, soms onderling tegenstrijdige opvattingen van het *ius puniendi* gestoeld zijn.

Nu is het ontbreken van deze benadering ook weer geen onoverkomelijke beperking. Zoals het nu voorligt, voldoet het boek zeer zeker aan de uitgangspunten waarop het is gesteund. De behandeling van de verschillende theorieën had het boek nog rijker kunnen maken. Die rijkdom heeft het echter nu ook al. Dit blijkt niet alleen uit de uiterst volledige behandeling van de verschillende onderdelen, maar ook uit het feit dat de auteur ook aangeeft op welke punten het materiële strafrecht voor herziening vatbaar is. De markt van handboeken over materieel strafrecht is in Nederland lange tijd gedomineerd geweest door drie grote spelers: HAZEWINKEL-SURINGA,⁷ VAN BEMMELEN en VAN VEEN⁸ en KELK.⁹ Het werk van DE HULLU kan zich daar moeiteloos mee meten en zal ongetwijfeld één van de ‘Grote Vier’ worden.

Tom L.W. SCHEIRS

D. BE BOT, *Verwerking van persoonsgegevens*, Antwerpen, Kluwer, 2001, 403 p.

Dit boek geeft een algemene analyse van en een toelichting bij de Wet verwerking persoonsgegevens, *i.e.* de Wet van 8 december 1992, zoals gewijzigd door de Wet van 11 december 1998 tot omzetting van de Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens en uitgevoerd door het Koninklijk Besluit van 13 februari 2001. De auteur heeft hierbij de bedoeling aan te geven welke verplichtingen de wet aan al diegenen die persoonsgegevens verwerken, oplegt. Wat deze verplichtingen inhouden en hoe ze in de praktijk kunnen worden toegepast, wordt door de auteur op pragmatische wijze benaderd en te gepasten tijde geïllustreerd aan de hand van voorbeelden die uit de dagelijkse uitvoering van verwerking van persoonsgegevens afkomstig zijn. Discussie- en knelpunten worden stelselmatig toegelicht, vergezeld van mogelijke

7. Momenteel voortgezet door J. REMMELINK, *Mr. D. Hazewinkel-Suringa's Inleiding tot de studie van het Nederlandse strafrecht*, Deventer, Gouda Quint, 1996, 975 p. (vijftiende druk).

8. J.M. VAN BEMMELEN en TH. W. VAN VEEN, *Ons strafrecht, I, Het materiële strafrecht: algemeen deel*, Deventer, Gouda Quint, 1998, 205 p. (dertiende druk, bewerkt door D.H. DE JONG en G. KNIGGE).

9. C. KELK, *Studieboek materieel strafrecht*, Deventer, Gouda Quint, 2001, 541 p.

oplossingen. Dit zonder afbreuk te doen aan de vooropgestelde doelstellingen van de wetgever. De diverse sectoriële wetgevingen op het vlak van de verwerking van persoonsgegevens worden in dit boek niet als zodanig besproken. Wel wordt er van deze bijzondere wetgevingen gebruikgemaakt om de beginselen inzake gegevensbescherming *in concreto* toe te lichten en te verduidelijken.

Om geen afbreuk te doen aan de toch wel omvangrijke inhoud van het boek zal deze bespreking in hoofdzaak een neerslag vormen van de inhoud van de respectieve hoofdstukken. Aldus wordt getracht om de geïnteresseerde lezer een zo volledig mogelijk zicht te geven op de inhoud van het boek en de doelstellingen van de auteur.

Het boek is opgebouwd uit twaalf hoofdstukken. In hoofdstuk 1, dat meteen ook de algemene inleiding is van het boek, omschrijft de auteur de achtergrond van de totstandkoming van de Wet verwerking Persoonsgegevens (WVP). Voor eerst wordt stilgestaan bij de hierboven vermelde richtlijn. De ontstaansgeschiedenis, antecedenten en doelstelling van deze richtlijn worden kort uiteengezet. Vervolgens wordt dieper ingegaan op de verhouding tussen de WVP en de diverse bijzondere sectoriële regelingen inzake verwerking van persoonsgegevens waarbij de auteur bijzondere aandacht besteedt aan de regeling bij eventuele tegenspraak tussen beide. Uitgangspunt hierbij is dat de WVP beschouwd wordt als een algemene basiswet. In een aansluitend deel worden de wijzigingen en opheffingen van bestaande bepalingen in de sectoriële wetten door de WVP toegelicht. Dit eerste hoofdstuk wordt afgesloten met een korte uiteenzetting inzake de problematiek waar de toepassing van deze wetgeving aanleiding toe geeft.

In het tweede hoofdstuk worden, voor een goed begrip van de WVP, de basisbegrippen en definities zoals gedefinieerd in artikel 1 van deze wet uitvoerig besproken. Achtereenvolgens omschrijft de auteur op nauwgezette wijze de concrete invulling van volgende begrippen: 'persoonsgegevens', 'verwerking', 'bestand', 'verantwoordelijke voor de verwerking', 'verwerker', 'derde', 'ontvanger' en 'toestemming van de betrokkene'. Verder staat de auteur stil bij de begrippen 'gevoelige persoonsgegevens', 'gerechtelijke persoonsgegevens' en 'gezondheidsgegevens'. Dit omdat de wet hieromtrent bijzondere bepalingen bevat. Tot slot gaat de aandacht in dit tweede hoofdstuk naar de begrippen '*direct marketing*', 'doorgifte' en 'rechtmatigheid' aangezien zij voorkomen in de wet of het Uitvoeringsbesluit zonder dat zij evenwel worden gedefinieerd.

In het derde hoofdstuk wordt het toepassingsgebied van de WVP besproken. Onderscheid wordt gemaakt tussen het toepassingsgebied '*ratione materiae*', '*ratione personae*', '*ratione temporis*' en '*ratione loci*'. Aldus krijgt de lezer in dit hoofdstuk een duidelijk beeld van wat het voorwerp is van de wettelijke regeling, wie de wettelijke regeling moet naleven, waar de wettelijke regeling van toepassing is en tot slot vanaf wanneer de wettelijke regeling van toepassing is. Daarbij worden de uitzonderingen op het toepassingsgebied zoals vermeld in artikel 3 § 2 tot 6 van de WVP in een afzonderlijke afdeling behandeld.

Nu de achtergrond en basisbegrippen van de wet uitvoerig zijn besproken en het duidelijk is in welke gevallen de WVP van toepassing is, komen we bij de kern van zaak: aan welke vereiste moet de verwerking voldoen opdat zij rechtmatig zou zijn? In de hoofdstukken vier tot en met negen zet de auteur stap voor stap uiteen hoe de bepalingen zoals omschreven in de wet hun uitvoering dienen

te kennen en wat de consequenties hiervan zijn voor de praktijk. Hierbij worden de algemene beginselen en wetsbepalingen te gepasten tijde geïllustreerd aan de hand van praktische voorbeelden. Opvallend is de omstandige kennis terzake van de auteur en de nuchtere wijze waarop hij de geïdentificeerde, praktische problemen benadert. De aangeboden oplossingen bezorgen dit boek een absolute meerwaarde en zorgen er bovendien voor dat deze hoofdstukken hun descriptieve en zeer technische karakter overstijgen. Meer specifiek zal de lezer in de respectieve hoofdstukken inzicht krijgen in de algemene beginselen inzake de kwaliteit en toelaatbaarheid van de gegevensverwerking, de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, de rechten van de betrokkenen, de verplichtingen inzake de beveiliging en vertrouwelijkheid van de gegevensverwerking, de aangifte bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer en tot slot het grensoverschrijdend gegevensverkeer.

Aangezien de wetgever bij de toepassing van de WVP een belangrijke rol heeft toebedeeld aan de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer worden de bevoegdheden en diverse opdrachten van deze commissie in hoofdstuk 10 systematisch besproken. Dit neemt echter niet weg dat de inzichten van de commissie een belangrijke plaats krijgen in de voorgaande hoofdstukken. Naast een beschrijving van de samenstelling en werking van de commissie is vooral het deel inzake de bevoegdheden van de commissie bijzonder nuttig voor iedereen die bij de verwerking van persoonsgegevens betrokken is. Onder meer de procedure van klachtenbehandeling door de commissie, het toezicht op de naleving van de wet (haar controlebevoegdheid) en de taken in verband met de concrete invulling van de wet worden vanuit een praktische oogopslag geschetst.

In hoofdstuk 11 wordt de procedure voor de Rechtbank van Eerste Aanleg uiteengezet. *In concreto* wordt nagegaan welke de bevoegdheid is van de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg, zowel materieel als territoriaal. Bovendien worden de ontvankelijkheidsvereisten van de vordering en de rechtspleging zelf uitvoerig toegelicht. In een laatste deel worden ten slotte de verschillende maatregelen besproken en wordt aangegeven wat het verband is met andere procedures voor de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg.

In tegenstelling tot heel wat andere besprekingen van (nieuwe) wetgeving, worden de strafbepalingen uitvoerig en in een afzonderlijk hoofdstuk besproken. Na de vaststelling dat de WVP een bijzondere strafwet is, worden de strafbaarstellingen zelf overlopen (welke gedragingen zijn strafbaar, wie kan ervoor worden bestraft en welk moreel element is daarvoor vereist). In een volgend deel worden de straffen zelf besproken, rekening houdend met de Wet tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen, alsook met de Wet betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op artikel 78 van de Grondwet. In lijn met de voorgaande hoofdstukken van dit boek, zullen er eveneens in dit twaalfde en laatste hoofdstuk een aantal kritische vragen alsook kanttekeningen worden opgeworpen. Omdat eenduidige antwoorden op deze vragen veelal niet mogelijk blijken te zijn, is de auteur hier noodgedwongen om zich te beperken tot opmerkingen, vragen en aanzetten tot oplossing of antwoord. Toch zal dit een niet onmiskenbare meerwaarde betekenen voor de bewustwording van de lezer inzake deze problemen en bijgevolg de

consequenties van deze problemen in de dagelijkse toepassing van de WVP in de praktijk.

Als bijlage heeft de auteur modellen voor de rechtspraak verzameld voorzien van algemene commentaren en/of bedenkingen. Bovendien wordt elk van de modellen voorafgegaan door een korte inleidende toelichting waarin wordt verwezen naar de desbetreffende tekst in het boek.

Dit boek is geen overzichtswerk van de WVP zonder meer. De auteur heeft de intentie, in tegenstelling tot andere besprekingen van nieuwe wetten, om de lezer *inzicht* te geven in de achtergrond, draagwijdte en toepassing van de WVP. De met regelmaat aangekaarte vragen en probleempunten dragen er ongetwijfeld toe bij dat de inhoud van het boek een concrete invulling kent en dat dit boek voor de lezer (met enige praktijkervaring) zeker en vast een waardevol werk is met onmiddellijke praktijkrelevantie.

Arne DORMAELS